

Louhosalueiden osayleiskaava, Syväjärvi / Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Kaupunginhallitus 09.02.2026 § 41

Valmistelija Yleiskaava-arkkitehti Teea Uusimäki ja kaupunkisuunnittelupäällikkö Päivi Cainberg

ALOITE JA TYÖN TARKOITUS

Keliber Technology Oy esittää Kokkolan kaupungille Syväjärven louhosalueen osayleiskaavan (hyv. KV 9.5.2022 § 32) muuttamista ja laajentamista.

Syväjärven kaivosalue sijoittuu Kaustisen kunnan ja Kokkolan kaupungin alueille, noin 13 kilometriä Kaustisen kunnan keskustasta koilliseen. Kaivosalueen kaakkoispuolella noin kolmen kilometrin etäisyydellä sijaitsee Rapasaaren kaivosalue ja Päivänevan rakenteilla oleva rikastamo.

Alueelle suunnitellaan Rapasaaren kaivosalueen ja sinne toteutettavien kaivannaisjätealueiden laajentamista. Lisäksi suunnitelmissa on vesitaseenhallintaa ja operatiivista toimintaa tehostavien toimenpiteiden toteuttaminen.

Keliber Technology Oy on lisäksi käynnistämässä ympäristövaikutusten arviointimenettelyä (YVA-menettely) hankkeen tarvitsemien lupamenettelyjen toteuttamiseksi.

KESKI-POHJANMAAN MAAKUNTAKAAVA

Keski-Pohjanmaan maakuntavaltuusto hyväksyi mm. kaivostoimintaa ohjaavan viidennen vaihemaakuntakaavan 29.11.2021 ja päätös tuli lainvoimaiseksi 3.1.2022.

Keliberin kaivosalue on maakuntakaavassa osoitettu kaivosalueeksi soveltuvaksi alueeksi (EK) ja suunnittelumääräyksen mukaan alueella sallitaan kaivostoiminta ja sen kannalta tarpeelliset rakenteet, läjitysalueet sekä liikenneväylät ja -alueet.

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistuttava siitä, etteivät suunnitellut toimenpiteet merkittävästi heikennä Natura -alueiden suojelun perusteena olevia luonnonarvoja. Erityistä huomiota tulee kiinnittää vesistövaikutuksiin ja veden laadun säilymiseen. Lisäksi alue kuuluu mineraalivarantoalueeseen, jonka kehittämisperiaatteen mukaan, mikäli alueen mineraalivarojen hyödyntämistä edistetään, sovitetaan toiminta yhteen muun maankäytön kanssa ja otetaan huomioon mineraalivarojen hyödyntämisen ympäristövaikutukset sekä alueiden erityispiirteet. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistuttava siitä, etteivät suunnitellut toimenpiteet merkittävästi heikennä Natura -alueiden suojelun perusteena olevia luonnonarvoja. Erityistä

huomiota tulee kiinnittää vesistövaikutuksiin ja veden laadun säilymiseen.

Suunnittelualueen itäpuolelle on maakuntakaavassa osoitettu turvetuotantovyöhyke 2. (tv2), soidensuojeluohjelman mukaan perustettu tai perustettavaksi tarkoitettu suojelualue (SL3) sekä Natura 2000-verkostoon kuuluva tai ehdotettua alue.

Vireillä oleva Keski-Pohjanmaan 6. vaihemaakuntakaava käsittelee tuulivoimaa ja kaavaluonnos on tulossa valmisteluvaiheen kuulemiseen alustavien tietojen mukaan keväällä 2026. Vaihekaavatyön pohjaksi Pohjanmaan liitot ovat vuonna 2021 yhdessä laatineet selvityksen potentiaalisista tuulivoima-alueista. Siinä osa suunnittelualueesta on huomioitu tuulivoiman potentiaali-alueena (kohdenumero 97).

KOKKOLAN STRATEGINEN ALUERAKENNEYLEISKAAVA
Kokkolan strategisessa aluerakenneyleiskaavassa (hyväksytty kaupunginvaltuustossa 7.3.2022 § 8) suunnittelualue on osoitettu kaivoistoiminta-alueeksi. Lisäksi Syväjärven osayleiskaavan ympäristö on strategisessa aluerakenneyleiskaavassa osoitettu suunnittelutarvealueeksi, jolla suunnittelutarveharkinnalla ohjataan rakentamista, ettei alueelle vähitellen syntyisi suunnittelematonta rakentamista, joka häiritäisi myöhempää alueen kaavoitusta.

LOUHOSALUEIDEN OSAYLEISKAAVA / SYVÄJÄRVI
Suunnittelualueella on voimassa keväällä 2022 hyväksytyt Louhosalueiden ja rikastamon osayleiskaavat Kokkolan kaupungin sekä Kaustisen ja Kruunupyyn kuntien alueella. Suunnittelualueen Kokkolan puoleisella osalla voimassa oleva Louhosalueiden osayleiskaava / Syväjärvi (hyväksytty kaupunginvaltuustossa 9.5.2022 § 32) on hankkeen myötä tarkoitus päivittää ja laajentaa. Syväjärven osayleiskaavassa alueelle on osoitettu kaivosaluetta (EK), maa- ja metsätalousvaltaista aluetta (M), ohjeellinen maa- ja metsätalousvaltainen alue (M-1) sekä vesialue (W).

RAUTAJALAN TUULIVOIMA-ALUEEN OSAYLEISKAAVA
Kokkolan kaupungilla on vireillä Rautajalan tuulipuiston osayleiskaava, jonka suunnittelualue ulottuu osittain Syväjärven osayleiskaavan alueelle. Rautajalan tuulipuiston osallistumis- ja arviointisuunnitelma (MRL 63§) oli julkisesti nähtävillä 16.5. – 17.6.2024 välisen ajan. Keliberin hankkeen suunnittelualue ylettyy osittain Rautajalan tuulipuiston suunnittelualueelle. Hankkeet tulee yhteensovittaa viimeistään kaavaehdotusvaiheessa.

ASEMAKAAVOITUS

Kaivoksen rikastamo sijoittuu Kaustisen ja Kruunupyyn kuntien alueelle voimassa olevien Päivänevan asemakaavojen alueelle. Kaustisen kunta on hyväksynyt asemakaavan alueellaan 5.5.2022 ja Kruunupyyn kunta 11.4.2022. Kokkolan alueella ei ole kaivostoimintaan liittyen laadittua asemakaavaa. Lähialueella ei ole muita voimassa tai vireillä olevia asemakaavoja.

KUSTANNUKSET JA SOPIMUKSET

Keliber Technology Oy vastaa kokonaisuudessaan osayleiskaavan selvitysten ja suunnitelmien laadinnasta ja kustannuksista. Lisäksi Kokkolan kaupunki ja toimija laativat erillisen kaavoitussopimuksen.

KAAVAKONSULTTI

Keliber Technology Oy hyväksyttää kaavakonsultin kaupungilla ennen kaavoituksen aloittamista.

HYVÄKSYMINEN

Koska kyseessä on yleiskaava, sen hyväksymisestä päättää kaupunginvaltuusto.

Liite A

Kartta

Oheisaineisto

Kaavoitusaloite

Kaupunginjohtaja

Kaupunginhallitus päättää:

- 1 käynnistää louhosalueiden osayleiskaavan laatimisen.
- 2 valtuuttaa kaupunkisuunnittelupäällikön hyväksymään kaavakonsultin ennen kaavoituksen aloittamista.

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi päätösesityksen.

Konserni- ja kaupunkikehitysjaosto 12.03.2026 § 37
695/10.02.02/2025

Valmistelija

yleiskaava-arkkitehti Teea Uusimäki ja kaupunkisuunnittelupäällikkö Päivi Cainberg

SUUNNITTELUHANKE

Keliber Technology Oy:n toimittama kaavoitusaloite on hyväksytty Kokkolan kaupunginhallituksessa 9.2.2026 § 41.

Syväjärven kaivoksen rakentamisvaihe on valmis ja toiminta on käynnistynyt helmikuussa 2026. Suunnitteilla on, että Syväjärven ja Rapasaarten alueella louhintaa tehtäisiin vaiheittain Syväjärven kaivokselta aloittaen. Kaivosten yhteenlaskettu toiminta-aika on noin 18 vuotta.

Alun perin Rapasaaren kaivoksella osa louhinnasta suunniteltiin tehtävän maanalaisena louhintana. Keliber on kuitenkin toistaiseksi luopunut maanalaisesta louhinnasta ja kaikki louhinta tehdään avo-louhintana. Muutoksen myötä joidenkin kaivoksen ja rikastamon kaivannaisjätealueiden varastointikapasiteetti ei riitä koko toiminta-ajalle.

Kaivannaisjätealueiden laajennukset tarkoittavat kaivosalueen laajenemista pohjoiseen ja/tai länteen.

SUUNNITTELUALUE

Suunnittelualue koostuu kaivoistoiminnoille rakennetuista tai varatuista alueista sekä rakentumattomista pääosin metsätalouskäytössä ja turvetuotannossa olevista alueista. Suunnittelualue on kooltaan noin 17,6 km² (Kaustinen noin 12,3 km², Kokkola noin 4,4 km², Kruunupyy noin 0,9 km²).

Suunnittelualue sijoittuu yhdyskuntarakenteen aluejaossa maaseutuasutusalueeksi luokiteltujen alueiden väliselle alueelle noin yhdeksän kilometriä Kaustisen taajama-alueesta koilliseen. Lähimpiä kyläalueita ovat Kaustisen Vintturin ja Kokkolan Ullavan kylät, joista matkaa suunnittelualueelle on noin 2,5–5 km, lähin asuinrakennus sijaitsee noin 2,4 kilometrin etäisyydellä ja lähin lomarakennus noin 30 metrin etäisyydellä lounaaseen suunnittelualueen rajasta Kaustisen kunnan alueella.

Kaivostoiminnan käynnistymistä alueella on valmisteltu ja Syväjärven louhoksella malmin louhinta on käynnissä. Syväjärven avolouhoksen tieltä on kuivatettu paikalla sijainneet Syväjärvi ja Heinäjärvi, joiden vedet on pumpattu alapuoliseen Ruohojärvenojaan. Avolouhoksen itäreunalle on rakennettu järvien kuivatuspato, joka estää valumavesiä pääsemästä avolouhokseen. Järvien pohjasedimentti on poistettu padon avolouhoksen puolelle jäävästä osasta ja läjitetty kaivosalueen keskellä sijaitsevalle läjitysalueelle. Rapasaaren louhoksen toiminnan valmistelua ei ole vielä aloitettu. Rapasaaren alueelta poistetaan pintamaita arviolta noin 5,5 Mm³. Toiminnan valmistelu alkaa arviolta vuonna 2028.

Suunnittelualueelle ei sijoitu luokiteltuja pohjavesialueita tai geologisesti arvokkaita muodostumia. Aluetta lähin pohjavesialue (Tuohikorvenmäki, 1088551, 1-luokka) sijaitsee noin 4,2 km suunnittelualueesta koilliseen. Suunnittelualueen pohjoispuolella noin 2 km etäisyydellä on valtakunnallisesti arvokas kivikko (uhkurakka); Vionharjunluolikon kivikot (KIVI-16-025).

Suunnittelualueella ei ole Natura 2000-verkoston kohteita tai muita luonnonsuojelualueita. Lähin Natura 2000-alue on noin 40 metrin etäisyydellä suunnittelualueen rajasta itään sijoittuva Vionneva (FI1000019, SAC, SPA). Vionnevan suojelualue kuuluu myös soidensuojeluohjelmaan ja se on maakunnallisesti arvokas lintualue (MAALI). Noin 400 metrin etäisyydellä alueesta itään on lähin yksityisten mailla oleva luonnonsuojelualue Vionneva 3 (YSA201025).

HANKKEEN AIKATAULU

Keliberin louhosalueiden ja rikastamon kaavoitus ja YVA-menettely toteutetaan erillisinä, mutta rinnakkaisina prosesseina. Kaavan valmisteluvaihe ajoittuu vuoden 2027 alkupuolelle ja kaavaluonnos asetetaan nähtäville samanaikaisesti YVA-selostuksen kanssa. Hankkeen YVA-prosessi on tarkoitus saattaa loppuun keväällä 2027. Kaavoitusmenettely valmistuisi alustavasti syksyllä 2027.

OSALLISTUSMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA

Plandea Oy on laatinut ehdotuksen Louhosalueiden ja rikastamon osayleiskaavan muutos ja laajennus osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Osayleiskaavatyötä on tarkemmin esitelty oheisaineistona olevassa osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa.

Oheisaineisto

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Kaupunginjohtaja

Konserni- ja kaupunkikehitysjaosto linjaa osallistumis- ja arviointisuunnitelman ohjaamisesta jatkokäsittelyyn.

Päätös

Konserni- ja kaupunkikehitysjaosto päätti, että osallistumis- ja arviointisuunnitelma esitetään kaupunginhallitukselle.